

Feest van bevrijding



Feest
van
bevrjij
ding

Dagboek voor de
veertigdagentijd



ZIJ LACHT

Feest van bevrijding
Dagboek voor de veertigdagentijd
Zij Lacht

ISBN 9789464251005
ISBN e-book 9789464251043
NUR 707
C-NUR 003

Vormgeving omslag: Studio Nijenhuis
Opmaak binnenwerk: Flashworks ontwerpers, Kampen

De bijbelteksten zijn ontleend aan de NBV21
© Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap 2021

Zij Lacht is onderdeel van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap.
Alle materialen, de naam, het merk en andere elementen gerelateerd aan Zij Lacht
in deze uitgave zijn eigendom van het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap.
© Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap. Alle rechten voorbehouden.

© 2023 Jongbloed Christelijke Media – LEEUWARDEN
Alle rechten voorbehouden.

De overdenkingen in dit boek komen uit het leesplan Feest van bevrijding,
eerder online gepubliceerd door het Nederlands Bijbelgenootschap.

www.jongbloedmedia.nl
www.zijlucht.nl

Voorwoord

‘Bevrijding’ – wat roept dat woord bij je op?

Vrijheid is niet vanzelfsprekend en in sommige situaties zelfs een beladen begrip. Dat vrijheid niet vanzelfsprekend is, wisten de bijbelse auteurs maar al te goed. Of het nu de omstandigheden waren of geestelijke tegenstand – ook in hun tijd kon de weg naar bevrijding lang en soms moeizaam zijn. Toch hielden ze vast aan Gods belofte dat Hij naar mensen omziet (Exodus 3:7), en talloze bijbelteksten getuigen van hun vreugde over de ervaring dat Hij die belofte keer op keer waarmaakt.

Tijdens de veertigdagentijd leven christenen over de hele wereld toe naar Pasen. Het is een tijd van bezinning en inkeer, waarin we stilstaan bij het lijden in de wereld. Voor veel mensen is het ook een tijd waarin ze vasten en op een sobere manier leven. De veertigdagentijd loopt uit op het hoogtepunt van Pasen, het feest van bevrijding, de dag waarop Jezus opstond uit de dood. Je zou deze periode kunnen vergelijken met een moeizame reis die uiteindelijk leidt naar een prachtige bestemming. Met dit leesplan voor de veertigdagentijd ga je samen met de Israëlieten op weg van het land van slavernij naar het beloofde land. En samen met de eerste volgelingen van Jezus ontdek je vervolgens een leven als vrije burgers van Gods koninkrijk.

In dit leesplan voor de veertigdagentijd volg je de Israëlieten die door God uit Egypte zijn bevrijd en op reis gaan naar het beloofde land. Daarna lees je teksten uit het Nieuwe Testament die bij dit onderwerp aansluiten en er in veel gevallen een nieuwe betekenislaag aan geven.

Vanaf Witte Donderdag lees je teksten uit het Lucas-evangelie rondom het sterven en de opstanding van Jezus.

Elke dag lees je een bijbeltekst, een uitleg en je krijgt een vraag om mee aan de slag te gaan. Zo leef je bewust toe naar Pasen!

Dag 1

Er kwam in Egypte een nieuwe koning aan de macht, die Jozef niet gekend had. Hij zei tegen zijn volk: 'De Israëlieten zijn te sterk voor ons en te talrijk. Laten we verstandig handelen en voorkomen dat dit volk nog groter wordt. Want stel dat er oorlog uitbreekt en zij zich aansluiten bij onze vijanden, de strijd tegen ons aanbinden en uit het land wegtrekken!' Er werden slavendrijvers aangesteld die de Israëlieten tot zware arbeid dwongen. Ze moesten voor de farao de voorraadsteden Pitom en Raämses bouwen. Maar hoe meer de Israëlieten onderdrukt werden, des te talrijker werden ze. Ze breidden zich zo sterk uit dat de Egyptenaren een afkeer van hen kregen. Daarom beulden ze hen af en maakten ze hun het leven ondraaglijk met zwaar werk: ze moesten stenen maken van klei en op het land werken, en ze werden voortdurend mishandeld.

EXODUS 1:8-14

De Israëlieten zijn ooit in Egypte gaan wonen omdat in hun eigen land hongersnood heerste. Lange tijd hadden ze het daar goed. Maar nu is er een farao aan de macht gekomen die hen wantrouwt. Om de groei van het volk de kop in te drukken, laat deze farao de Israëlieten zware slavenarbeid verrichten. Een handige oplossing voor de gemoedsrust én de portemonnee van de farao. De Israëlieten gaan zwaar onder de onderdrukking gebukt. Maar God laat zijn volk niet in de steek. Hij zorgt er juist voor dat het steeds groter wordt.

Wantrouwen tegen vreemdelingen en de onderdrukking die er soms op volgt; het is iets van alle tijden. Wanneer de Israëlieten jaren later als

vrije mensen in hun eigen land leven, waarschuwt God hen hiertegen. Ze mogen vreemdelingen en slaven niet onderdrukken maar moeten hen met liefde behandelen. Ze weten immers hoe het voelt om onvrij en afhankelijk te zijn, omdat ze dat zelf ook zijn geweest in Egypte.

Is er iets waardoor je je aan het begin
van deze veertigdagentijd onvrij
of gebonden voelt? Hoe kun je dit
veranderen, of er op een andere manier
mee omgaan?



Dag 2

Mozes was gewoon de schapen en geiten van zijn schoonvader Jetro, de Midjanitische priester, te weiden. Eens dreef hij de kudde ver de woestijn in, en zo kwam hij bij de Horeb, de berg van God. Daar verscheen de engel van de HEER aan hem in een vuur dat uit een doornstruik opvlamde. Mozes zag dat de struik in brand stond en toch niet door het vuur werd verteerd. Hoe kan het dat die struik niet verbrandt? dacht hij. Ik ga dat wonderlijke verschijnsel eens van dichtbij bekijken. Maar toen de HEER zag dat Mozes dat ging doen, riep Hij hem vanuit de struik: 'Mozes! Mozes!' 'Ja, ik luister,' antwoordde Mozes. 'Kom niet dichterbij,' waarschuwde de HEER, 'en trek je sandalen uit, want de grond waarop je staat, is heilig. Ik ben de God van je vader, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob.' Mozes bedekte zijn gezicht, want hij durfde niet naar God te kijken.

De HEER zei: 'Ik heb gezien hoe ellendig mijn volk er in Egypte aan toe is, Ik heb hun jammerklachten over hun onderdrukkers gehoord, Ik weet hoe ze lijden. Daarom ben Ik afgedaald om hen uit de macht van de Egyptenaren te bevrijden, en om hen uit Egypte naar een mooi en uitgestrekt land te brengen, een land dat overvloedig van melk en honing, het gebied van de Kanaänieten, de Hethieten, Amorieten, Perizzieten, Chiuwieten en Jebusieten. De jammerklacht van de Israëlieten is tot Mij doorgedrongen en Ik heb gezien hoe wreed de Egyptenaren hen onderdrukken. Daarom stuur Ik jou nu naar de farao: jij moet mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte wegleiden.'

Mozes zei: 'Maar wie ben ik dat ik naar de farao zou gaan en de Israëlieten uit Egypte zou leiden?' God antwoordde: 'Ik zal bij je

zijn. En dit zal voor jou het teken zijn dat Ik je heb gestuurd: als je het volk uit Egypte hebt weggeleid, zullen jullie God bij deze berg vereren.'

Maar Mozes zei: 'Stel dat ik naar de Israëlieten ga en tegen hen zeg dat de God van hun voorouders mij gestuurd heeft, en ze vragen: "Wat is de naam van die God?" Wat moet ik dan zeggen?' Toen antwoordde God hem: 'Ik ben die er zijn zal. Zeg daarom tegen de Israëlieten: "IK ZAL ER ZIJN heeft mij naar u toe gestuurd.'" Ook zei Hij tegen Mozes: 'Zeg tegen hen: "De HEER heeft mij gestuurd, de God van uw voorouders, de God van Abraham, de God van Isaak en de God van Jakob. En Hij heeft gezegd: "Zo wil Ik voor altijd heten, met die naam wil Ik worden aangeroept door alle komende generaties."'

EXODUS 3:1-15

Op een dag, als Mozes met zijn schapen rondzwerft door de woestijn, ziet hij iets vreemds: er staat een braamstruik in brand, maar het vuur verteert de struik niet. Zoals vaker in de Bijbel is het vuur een teken van Gods aanwezigheid. God is in zijn heiligheid als een verterend vuur, maar tegelijkertijd is Hij een God die behoudt en beschermt.

God vertelt aan Mozes dat Hij zijn volk heeft gezien en gehoord. Het Hebreeuwse woord voor 'zien' betekent ook 'omzien' en het woord voor 'horen' ook 'luisteren'. God ziet om naar zijn volk en luistert naar hun roep om hulp. Hij stuurt Mozes naar Egypte om de Israëlieten te bevrij-

den. Mozes is in eerste instantie niet enthousiast. Hij heeft weinig zelfvertrouwen. Maar God belooft hem: 'Ik zal bij je zijn.' Ook vertelt Hij zijn naam aan Mozes: JHWH, 'Ik zal er zijn'. Deze God, die er altijd is, zal zijn volk beschermen en uit Egypte wegleiden.

Hoe kan de naam waarmee God zich aan Mozes bekendmaakt jou helpen?



Dag 3

Toen riep Mozes de oudsten van Israël bij elkaar. ‘Elke familie moet een lam of een bokje kiezen,’ zei hij, ‘en dat moet worden geslacht als pesachoffer. Laat ieder daarna een bosje majoraan nemen, dat in de schaal met bloed dopen en het bloed aan de bovendorpel en aan de beide deurposten strijken. Ga dan tot de morgen de deur niet uit, want de HEER zal door Egypte heen gaan om het te straffen. Maar ziet Hij bij een deur bloed aan de bovendorpel en aan de posten, dan zal Hij die deur voorbijgaan, Hij zal de doodsengel geen toestemming geven om uw huizen binnen te gaan en u te treffen. Dit voorschrift blijft voor u en uw kinderen voor altijd van kracht. Ook als u eenmaal in het land bent dat de HEER u zal geven, zoals Hij heeft beloofd, moet u dit gebruik in ere houden. En als uw kinderen dan vragen: “Wat betekent dit gebruik?”, antwoord dan: “Wij brengen de HEER een pesachoffer omdat Hij de huizen van de Israëlieten voorbij is gegaan toen Hij de Egyptenaren strafte; ons heeft Hij gespaard.” Toen knielden de Israëlieten en bogen ze zich diep neer. Daarna gingen ze uiteen en deden wat de HEER aan Mozes en Aäron had bevolen.

EXODUS 12:21-28

Samen met zijn broer Aäron is Mozes al meerdere keren bij de farao geweest om hem te vragen de Israëlieten te laten gaan. Maar steeds opnieuw weigert de koning. Zelfs als God plagen naar Egypte stuurt die het land teisteren, wil hij nog steeds niet luisteren. Totdat God een tiende plaag stuurt. Een allerlaatste en verschrikkelijke ramp. Alle eerstgebo-

renen onder de Egyptenaren zullen worden gedood. De Israëlieten kunnen aan dit oordeel ontkomen door een lam te slachten en het bloed ervan aan hun deurposten te strijken. In hun huizen sterft het lam als het ware in plaats van het oudste kind.

Midden in de nacht vindt de tiende plaag plaats. In Egypte is iedereen verscheurd door verdriet. Maar aan de huizen van de Israëlieten gaat de dood voorbij. Het Hebreeuwse woord voor ‘voorbijgaan’ is pasach. Het woord ‘Pasen’ komt hiervandaan.

De farao twijfelt geen moment meer: de Israëlieten moeten vertrekken, en meteen! Zo gaan de Israëlieten op weg, hun vrijheid tegemoet.

Vrijheid is niet vanzelfsprekend, dat merken we ook vandaag de dag nog. Wat heb jij nodig om je vrij te voelen?



Dag 4

Mozes zei tegen het volk: ‘Blijf deze dag gedenken, de dag waarop u weggetrokken bent uit Egypte, dat slavenland, want met krachtige hand heeft de HEER u daaruit bevrijd. Er mag dan niets gegeten worden dat zuurdesem bevat. Deze dag, de dag van uw uittocht, valt in de maand abib. Als de HEER u eenmaal in het gebied van de Kanaänieten, de Hethieten, Amorieten, Chiuwieten en Jebusieten gebracht heeft, in het land dat Hij onder ede aan uw voorouders beloofd heeft, een land dat overvloedt van melk en honing, neem dan steeds in deze maand het volgende gebruik in acht: Eet zeven dagen lang ongedesemd brood, en vier op de zevende dag feest ter ere van de HEER. Niet alleen moet u die zeven dagen ongedesemd brood eten, ook mag er in het hele land geen gedesemd brood of zuurdesem bij u te vinden zijn. En vertel uw kinderen die dag: “Zo gedenk ik wat de HEER voor mij heeft gedaan toen ik wegtrok uit Egypte.” Laat dit gebruik zijn als een herinneringsteken om uw arm en op uw voorhoofd, zodat de wetten van de HEER voortdurend op uw lippen zijn. De HEER heeft u immers met sterke hand uit Egypte bevrijd. Ieder jaar opnieuw moet u dit gebruik op de vastgestelde tijd in acht nemen.

EXODUS 13:3-10

De Israëlieten krijgen de opdracht om de bevrijding uit Egypte te blijven herdenken door ieder jaar het paasfeest te vieren. Tijdens dit feest moeten ze een lam offeren, net zoals de Israëlieten voor hun vertrek uit Egypte een lam slachtten en het bloed daarvan aan hun deurposten stre-

ken (zie Exodus 12:3-10). Ook mogen ze zeven dagen lang niets eten waar gist in zit. Het ongegiste brood herinnert aan de haast waarmee het volk uit Egypte is vertrokken. Maar het heeft nog een andere betekenis: gist staat symbool voor bederf. Door gist wordt brood sneller oud en bederft het eerder. De Israëlieten moesten als nieuw volk uit Egypte wegtrekken, en daarom moesten ze alles wat tot bederf kan leiden – zowel in letterlijke als in figuurlijke zin – vermijden. In het Nieuwe Testament vind je deze gedachte terug in 1 Korintiërs 5:6-8: net zoals een klein beetje gist het hele deeg kan laten rijzen, zo kan het zondige gedrag van één persoon invloed hebben op de hele gemeente.

Wat laat jij in de aanloop naar Pasen achter(wege)?



Eerste zondag

Blijf niet staan bij wat eertijds is gebeurd,
denk niet terug aan het verleden.

Zie, Ik ga iets nieuws verrichten,
nu ontkiemt het – heb je het nog niet gemerkt?

Ik baan een weg door de woestijn,
maak rivieren in de wildernis.

De wilde dieren zullen Mij eer bewijzen,
de jakhalzen en de struisvogels,

omdat Ik water schep in de woestijn
en rivieren in de wildernis;

het volk dat Ik heb uitgekozen, laat Ik drinken.

Dit is het volk dat Ik mij gevormd heb,
het zal mijn lof verkondigen.

JESAJA 43:18-21

Waarop kijk jij graag terug?

En wat is jouw hoop

voor de toekomst?